

Spor Tesislerinin Önemi Sınıflandırılması ve Spor Tesislerinde Farklı İş Alanları

Hakan Sunay¹

Özet

Günümüzde spor tesisi kavramı spor hizmeti üreten, bu amaç için belirlenmiş ve gereğince donatılmış her türlü spor alanını tanımlamak için kullanılmaktadır. Spor hizmetleri, spor endüstrisini oluşturan önemli parçalardan biri olarak kabul edilir ve spor etkinliklerinin yapıldığı spor tesisleri de spor hizmetleri içerisinde önemli bir unsur olarak yer alır. Özellikle 20. Yüzyılın sonlarında gelişen teknoloji ile beraber kitle iletişim araçlarındaki yenileşme, sadece dünyada oluşan yenilikleri ve gelişmeleri insanlara ulaştırmamış, aynı zamanda yaşamın birçok alanını da etkilemiştir. Bu itibarla spor tesislerinin sporun yaygınlaştırılması ve geliştirilmesinde oldukça önemli bir rolü bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, spor aktiviteleri için önemli olan spor tesislerinin önemi, sınıflandırılması ve spor tesislerindeki farklı iş alanları incelenmiştir.

Giriş

Değişen ve gelişen dünyada sağlıklı yaşam anlayışının ön plana çıkması, sporun bir eğlence unsuru olarak konumlanması, Sağlıklı yaşam, Serbest zaman ve spor ilişkisi gibi konular toplumsal yaşam içerisinde sporun önemini her geçen gün arttırmıştır.

Bu artışa bağlı olarak oluşan gelişmeler sporun hem kendisini hem de uygulama alanlarını etkilediği belirtilmiştir. Bu etki, sporun yapıldığı alanları hem nitelik hem de nicelik açısından değiştirilmiş ve geçmişe göre farklılık gösteren yeni bir “spor tesisi” anlayışı ortaya çıktığı vurgulanmaktadır (*Basım ve Arğan, 2009*).

Geçmişte spor tesisi olarak ifade edilemeyecek birçok alan ve yapı

1 Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, hsunay@ankara.edu.tr. ORCID ID: 0000-0001-5139-1492

günümüzde spor tesisi olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde spor hizmeti üreten bu amaç için belirlenmiş ve gereğince donatılmış her türlü spor alanı spor tesisi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca her geçen gün bu tesisler hem mimari hem hizmet durumu hem de yönetim yapıları bakımından çeşitlenmektedir.

Günümüzde sportif aktiviteler birçok yapı ve alanda yapılabilmektedir. Bu itibarla günümüzde birçok yapı; sportif aktivitelerin çeşitliliği ve buna bağlı olarak sportif uygulama alanlarının nitelik değiştirmesi gibi nedenlerden dolayı spor tesisi olarak ele alınabilmektedir.

Spor Tesis kavramı

Gelişmiş toplumlarda; çalışma saatlerinin azaltılması, teknolojik gelişmeler, yaşam sürelerinin uzaması, eğitim ve gelir düzeylerinin yükselmesi gibi etkenler bireylerin serbest zamanlarında bir artış meydana getirmiştir. Buna bağlı olarak, rekreasyonel etkinliklere yönelik bir talep artışı oluşmuştur.

Bu talep artışı içerisinde spor etkinliklerine gerek pasif gerekse de aktif katılım konusunda önemli bir ilgi söz konusudur. Bu ilgi, yeni ve farklı birçok spor etkinliğinin gelişimini sağlamıştır.

Günümüzde spor tesisi kavramı spor hizmeti üreten, bu amaç için belirlenmiş ve gereğince donatılmış her türlü spor alanını tanımlamak için kullanılmaktadır. Spor hizmetleri, spor endüstrisini oluşturan önemli parçalardan biri olarak kabul edilir ve spor etkinliklerinin yapıldığı spor tesisleri de spor hizmetleri içerisinde önemli bir unsur olarak yer alır.

Özellikle 20. Yüzyılın sonlarında gelişen teknoloji ile beraber kitle iletişim araçlarındaki yenileşme, sadece dünyada oluşan yenilikleri ve gelişmeleri insanlara ulaştırmamış, aynı zamanda yaşamın birçok alanını da etkilemiştir.

Spor tesisi kavramı; içerisinde sportif aktivitelerin yapıldığı her türlü yapı (stadyum, pist, saha, salon, veledrom vs.) olarak tanımlanabilmektedir (*Güripek, 1990*).

Bir başka tanımlamada da, spor tesisi; spor aktiviteleri ve branşlarının kendine özgü çalışmaları, antrenmanları ile ulusal ve uluslararası müsabakaların yapılabilmesine uygun, spor faaliyetleri öncesi ve esnasında sporcu ve seyircilerin ihtiyaçlarını karşılayacak (tribün, tuvalet, lavabo, duş, soyunma odası gibi) üniteleri bulunan yapı saha ve alanlar olarak tanımlanmıştır (*Ramazanoğlu ve Ramazanoğlu, 2000*).

Spor tesisi olarak tanımlanan alanların dışında kalan ancak, oryantiring, kros, kano ve benzeri çeşitli spor etkinliklerinin yapılmasına imkân veren;

alan, saha, akarsu ve kanyon gibi arazileri de spor tesisi kavramı içerisinde düşünmek mümkündür (*Katırcı,2009*).

Spor kavramı da bu değişimden etkilenmiş ve spor yönetimi içerisinde yeni alt alanlar oluşmaya başlamıştır.

Bu alanlardan biri de spor tesislerinin inşasından yönetimine kadar birçok farklı konuyu içeriğinde barındıran spor tesis işletmeciliğidir. Günümüzde, özellikle büyük spor merkezlerinin gerek maliyetleri, gerek mimarileri ve gerekse de yönetim biçimleri ile eşsiz özellikler sunmaktadır. Örneğin: Pekin Olimpiyatlarının açılış törenine ev sahipliği yapan Beijing (Pekin) Ulusal Olimpiyat Stadı, takma adıyla Kuş Yuvası, spor tesislerinin ve yönetimin günümüzde geldiği noktayı göstermesi açısından önemli bir örnektir.

Kuş Yuvası, 91 bin koltuk kapasitesi ile günümüzde dünyanın en büyük spor tesislerinden birisidir. Elbette, spor tesisi kavramı sadece Beijing (Pekin) Ulusal Olimpiyat Stadı gibi büyük yapıları tanımlamaz. Günümüzde birçok yapı, sportif etkinliklerin çeşitliliği ve bu çeşitliliğe bağlı olarak uygulama alanlarının nitelik değiştirmesi gibi nedenlerden dolayı spor tesisi olarak tanımlanabilmektedir.

Spor tesisi kavramı olarak sadece Pekin Ulusal Olimpiyat Stadı gibi büyük yapıları tanımlamaz. Günümüzde birçok yapı, sportif etkinliklerin çeşitliliği ve bu çeşitliliğe bağlı olarak uygulama alanlarının nitelik değiştirmesi gibi nedenlerden dolayı spor tesisi olarak tanımlanabilmektedir. Spor tesisi kavramı içerisinde sportif faaliyetlerin yapıldığı her türlü yapıyı (salon, stadyum, pist vs.) tanımlamak için kullanılır.

Ayrıca çeşitli sportif etkinliklerin yapılmasına imkân veren koru, orman, ırmak, kanyon gibi arazileri de bu kavramın içerisinde düşünmek mümkündür. Spor tesisleri, kamu ve özel kuruluşlar tarafından aktif ve/ya da pasif katılım fırsatı sunan spor alanlarıdır (*Sunay, 2021*).

Spor Tesislerinin Önemi

Günümüzde beden ve ruh sağlığı, sporla iç içe bir yaşamla mümkün olabilmektedir. (*Sunay,1998*). Öyle ki sporda genel amaç, kişilerin ve toplumların beden ve ruh sağlığının gelişiminde, dengeli ve ahenkli bir bütünlük sağlamak olmaktadır (*Güripek,1990*).

Bu amaca ulaşmanın önemli faktörlerinden birisi, spor tesisleridir. Öyle ki spor, spor tesislerinde yapılmaktadır. Ancak günümüzde sporun kitlelere yaygınlaşması ve sporda sürekli başarının kazanılması, spor tesislerinin varlığı kadar tesislerin nicelik, nitelik yönden yeterliliğine, planlanmasına, tesis politikalarına ve tesislerin işletilmesine bağlıdır.

Nitekim günümüze kadar gerçekleşen uygulamalarda Türkiye’de sporu yönetenlerin ortaya koyduğu spor tesis anlayışında; kitle, bölge, coğrafi durum, sporcu kaynağı ve kulüpleşme gibi konuların yeterince dikkate alınmadığı belirtilmektedir (*Mollaogulları,1998*).

Bir diğer hususta; spor tesisleri yapılırken öncelikle seyir sporlarına dayalı tesisler mi? Yapılmalı, yoksa kitle sporuna dönük tesisler mi yapılmalıdır? Aslında her iki görüşünde haklı olduğu kabul edilerek tesis politikalarını planlamak daha gerçekçi olacaktır.

Burada asıl sorulması gereken soru; spor tesislerini kimin yapmasıdır. Seyircili spor tesisleri çok pahalı tesislerdir. Spor karşılaşmalarının oynandığı ve sportif becerilerin sergilendiği bu tesislerde kitlelere ulaşılabilir.

Günümüzde spor tesisleri spor faaliyetlerine uygun olarak;

Çok amaçlı tesisler,

Tek amaçlı tesisler, şeklinde yapılmaktadır.

Spor tesisleri yapımında uluslararası normlar göz önünde tutularak büyük organizasyonların ev sahipliği yapılabilmesini sağlayacak spor tesislerinin yapımına gidilmektedir. Aynı zamanda spor hizmet ve yatırımlarının topluma dönük hale getirilmesinde fırsat eşitliğinin de göz önünde tutulmasının önemli olacağı ifade edilmektedir (*Ertekin, 1993*).

Tesislerin oluşturulmasında gerekli olan temel ilkeler

Tesislerin oluşturulmasında gerekli olan temel ilkeler maddeler halinde şöyle belirtilmektedir:

1. Tesislerin yapımında standart bir politika izlenmelidir. Tesislerin dağılımında denge sağlanmalı ve devlet kaynaklarının israfı önlenmelidir.
2. Yapılacak tesisler planlı ve programa uygun şekilde yapılmalıdır, süre uzamasına izin verilmemelidir.
3. Tesisler nizami, sıhhi ve ihtiyaca cevap verecek nitelikte olmalıdır, spor işletmeciliği anlayışından uzak olmamalıdır.
4. Tesislerin onarımında, yatırımların gerçekleştirilmesinden yeterli sayıda ve hatta nitelikte teknik elemanlara sahip olunmalıdır.
5. Sporun altyapısını okullu gençliğin oluşturması nedeniyle okul tesislerine ağırlık verilmelidir.
6. Futbol sahalarının, atletizm pistlerinin halka ve gençliğe açık

bulundurulmalı ve her konuda vatandaşlar tesislerden azami şekilde yararlanabilmelidir.

7. Tesislerde dinlenme, rekreasyon ve lokal niteliğinde merkezlerin bulunması gerekmektedir.
8. Spor tesisleri yatırımları konusunda Bayındırlık, Milli Eğitim teşkilatının, üniversite ve mahalli idareler arasında koordinasyon ve işbirliği olmalıdır.
9. Tesislerin yapımında nüfus yoğunluğu, iklim şartları, yörenin spor potansiyeli, eğitim seviyesi ve ekonomik şartları göz önünde bulundurulmalıdır.
10. Uluslararası organizasyonun yapılacağı tesislere ağırlık verilmeli, bu tür organizasyonların ülke sporcularına sağlayacağı katkı göz önünde bulundurulmalıdır.

Spor tesisinin türü ve hizmet alanı, spor tesislerinin yapımı ile ilgili kriterler, kuruluş yerinin seçimi, iklim şartları, ulaşım, işgücü, kültürel ve sosyal şartlar, verimlilik, iktisadilik spor tesislerinin oluşturulmasında dikkat edilmesi gereken yönlerdir.

Spor Tesislerinin Sınıflandırılması

Spor tesislerini; kullanım amacına, uygulanan etkinliğe, mekân ve eylem özelliğine ve spora hazırlık sağlama amacı güden tesis tipine bağlı olarak çeşitli sınıflandırmalar mevcuttur. Kullanım amacına bağlı olarak spor tesisleri dört grup altında toplanır (*Ammon ve Stotlar, 2003*).

1. Tek Amaçlı Spor Tesisi: Bazı spor tesisleri sadece tek bir spor dalının uygulanabilmesi için yapılan ve faaliyet gösteren tesislerdir. Bu tesisler, tek amaçlı spor tesisi olarak tanımlanır. Golf sahası, bowling salonu, motor sporları pisti ve suni patinaj sahası gibi spor tesisleri tek amaçlı spor tesislerine örnek olarak gösterilebilir.

2. Tek Alana Yönelik, Tek Amaçlı Spor Tesisi: Bazı spor tesisleri ise içerisinde uygulanan tek bir spor branşı olmamasına rağmen buz sporları ya da su sporları gibi tek bir spor alanının uygulanmasına olanak tanıdığı için tek alana yönelik, tek amaçlı spor tesisi olarak tanımlanmaktadır. Örneğin; buz sporları salonunda buz hokeyi, curling, buz pateni ya da artistik buz pateni gibi çeşitli spor branşları uygulanabilir. Ancak bu salonlarda futbol müsabakası yapılamaz.

3. Çok Amaçlı Spor Tesisi: Spor tesisi içerisinde birden fazla spor branşı ya da etkinlik uygulanabiliyorsa, bu spor tesisi, kullanım amacına bağlı

olarak çok amaçlı spor tesisi olarak ifade edilir. Bu tesislerde konserlerden, motorkros yarışlarına, sirklerden, çeşitli spor şovlarına kadar birçok farklı etkinlik uygulanabilmektedir.

Son yıllarda spor dünyası içerisinde açılan birçok stadyumun ve arenanın böylesi farklı etkinliklerin uygulanabilmesi için dizayn edildiğini görülmektedir. Örneğin; Amerika, Los Angeles'daki Staples Center ya da Almanya, Münih'teki Alienz Arena farklı spor branşlarının ve etkinliklerinin uygulanabildiği çok amaçlı tesisler olduğu belirtilmektedir (*Katırcı,2009*).

Bu tesisler, taşınabilir oturma düzenlerine ve değiştirilebilir zeminlere sahiptir ve böylece birçok farklı etkinlik tesis içerisinde uygulanmaktadır. Büyük stadyumların ve arenaların dışında daha küçük ama çok amaçlı spor tesisi vasfını taşıyan yapılar da bulunmaktadır. Örneğin; son yıllarda ülkemizde de açılmaya başlayan fitness salonlarının birçoğunda jimnastik, yüzme, tenis, squash ve jogging sporlarına yönelik spor alanları mevcuttur.

4. Geleneksel Olmayan Spor Tesisi: Son yıllarda spor dünyası içerisinde bazı spor branşlarına yönelik kayda değer bir ilginin oluştuğu görülmektedir. Özellikle macera sporlarına yönelik tüm dünyada artan bir ilgi söz konusudur. Bu ilgi, doğal olarak macera sporlarına yönelik spor tesisi inşasını hem sayısal hem de yapısal olarak etkilemektedir. Geleneksel olmayan spor tesisi olarak tanımlayabileceğimiz bu tesislere örnek olarak kapalı kaya tırmanışı merkezleri, paten sahaları ve snowboard parkları gösterilebilir (*Katırcı,2009*).

Spor tesislerini sınıflandırmanın yollarından biri de tesis içerisinde uygulanan etkinliğe bağlı olarak bir sınıflandırma yapmaktır. Örneğin; bir fitness salonunda buz hokeyi müsabakası düzenlenemeyeceği gibi, motor sporları yapılan bir tesiste seyircilerin oturma düzeni de yüzme havuzu çevresindeki oturma düzeni ile aynı olmayacaktır.

Bu nedenden dolayı etkinliğin tipine ve şekline göre spor tesislerini sınıflandırmak etkili ve basit yollardan biridir.

Kapalı spor tesisleri buz pateni salonu, spor salonu, kapalı atış poligonu ve kapalı binicilik (manej) tesisi gibi spor etkinliklerinin kapalı alanlarda uygulanmasına olanak tanıyan tesislerdir.

Açık spor tesisleri ise bisiklet (Veledrom) alanı, açık yüzme havuzu, futbol stadyumu ve açık atıcılık (Trap-Skit) alanı gibi spor etkinliklerinin açık havada uygulandığı tesislerdir. Mekan ve eylem özelliğine göre spor tesisi tipleri içerisinde üçüncü parça spor alanı haline getirilmiş doğal ve kentsel alanlardır. Dağcılık, kürek, bisiklet ve yelken gibi sporlar için hazırlanan bu alanlar daha çok açık havada spor imkânı sunmaktadır. Spor

alanı haline getirilmiş doğal ve kentsel alanlar yerleşim merkezleri içerisinde spor yapma olanağı tanıyan bölgelerdir. Eskişehir Sarıungur Göleti Su Sporları Merkezi spor alanı haline getirilmiş doğal ve kentsel alanlara örnek olarak gösterilebilir.

Ülkemizde yaygınlaşmaya başlayan spor alanı haline getirilmiş doğal ve kentsel alanlar nasıl tanımlanır ve hangi spor tesisi sınıflandırması içerisinde yer alabilir?

Bu sınıflandırma içerisinde spora hazırlık sağlama amacı güden tesise göre spor tesisleri 1. sporcu kamp eğitim merkezleri ve 2. sporcu sağlık merkezleri olarak ikiye ayrılmaktadır.

Sivas Ahmet Ayık Güreş Eğitim Merkezi ve Uludağ Türk Silahlı Kuvvetleri Kış Sporları Eğitim Merkezi sporcu kamp eğitim merkezlerine örnek olarak verilebilir.

İzmir Valiliği Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Sporcu Sağlık Merkezi ve Hacettepe Üniversitesi Doping Kontrol Merkezi ise sporcu sağlık merkezlerine örnek olarak gösterilebilir.

Portatif Tribün ve Soyunma Odalı Futbol Sahası Geleneksel Spor Dalları (Atlı Cirit vb.), Yağlı ve Karakucak Güreş Alanı Okçuluk Sahası Plaj Futbolu, Hentbolu ve Voleybolu Sahası Adrenalin Sporları (Yamaç Paraşütü, Dağ Bisikleti, Rafting vb.) Alanı Spor tesis işletmesi kavramı işletme ve spor işletmesi kavramları ile yakından ilişkilidir.

Spor Tesis İşletmelerindeki Farklı İş Alanları

Bir futbol ya da basketbol, voleybol gibi çeşitli branşlara ilişkin spor müsabakasında yüzlerce çalışan personele ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışanlar; soyunma, dinlenme odalarının temizlenmesinden, etkinliklerin duyurulmasına, havalandırmadan, sahanın bakımına kadar birçok görevi yerine getirmektedirler.

Bütün bu çalışanların ortak bir amaç için birleşip, etkili ve verimli bir şekilde işlerini yapabilmeleri için;

Hangi özellikleri taşıyan çalışanlara ihtiyaç olduğu,

Çalışanların hangi durumlarda ve me tür bir eğitim almaları gerektiği,

Tesis için tam zamanlı mı? Yoksa yarı zamanlı mı? İstihdama gerek duyulduğu,

Çalışanların performanslarının nasıl değerlendirileceği gibi insan kaynakları yönetiminin ele aldığı birçok konu bulunmaktadır.

Büyük bir stadyumdan, yüzme havuzuna, üniversitenin spor salonundan, özel golf kulübüne birçok farklı spor tesis işletmesinden söz edilmektedir. Bu işletmelerin ortak yönü hizmet sunulmasıdır. Hizmet işletmelerinde ürün hizmettir. Farklı kaynaklarda hizmet işletmelerine ilişkin çok sayıda özelliğe yer verilmesine rağmen temel olabilecek üç ortak özellik üzerinde durulmaktadır (*Baraz ve ark. 2007*).

Birinci özellik, hizmet işletmelerinde kalite ve maliyet hesaplamalarının yapılması güçtür: Hizmetin miktarını ve birim maliyetlerini ölçmek de oldukça zordur. Örneğin golf kulübünden faydalanan bir müşterinin aldığı hizmetin miktarını ölçmek ya da birim maliyetini hesaplamak kolay değildir.

İkinci özellik, hizmet işletmelerinde müşteri sürecin içinde yer alır: Hizmetin üretilmesi ve tüketilmesi aynı anda gerçekleştiği için hizmeti talep eden kişiler sürecin içinde yer alırlar. Örneğin buzdolabı ihtiyacını karşılamak isteyen bir müşteri fabrikaya gidip üretimin bittiği anda buzdolabını alamaz. Dolayısıyla üretildiği anda tüketim söz konusu değildir.

Üçüncü özellik, hizmet işletmelerinde başarı hizmeti üreten ile hizmeti satın alan arasındaki ilişkiye bağlıdır: Hizmet üreticisi ile müşteri arasındaki yakınlık ve yüz yüze ilişki işletmelerin başarı ya da başarısızlığını doğrudan etkilemektedir. Dünyanın en modern spor tesisinde görevliler izleyicilere kaba davranış içerisinde olursa, yani müşteriler direk olarak çalışanın değil, işletmenin kalitesiz olduğunu düşündürmektedir.

Birçok meslek spor tesisleriyle ilişkilidir. Fakat bu durum, her spor tesisi için değişiklik gösterir. Spor tesisinin büyük ya da küçük olmasına ya da tesisin amacına göre farklı iş alanları söz konusudur.

Spor tesis işletmeleri büyüdükçe ve işlevleri arttıkça uzmanlaşmada artmaya başlayacaktır. Spor tesis işletmelerindeki iş alanları, tesisin niteliğine göre farklılaşmaktadır. Örneğin spor tesisindeki yemek organizasyonu bile başlı başına birçok kişinin çalıştığı büyük bir organizasyondur. Çünkü gıda ürünlerinin tedarik edilmesinden hazırlanmasına, paketlenmesinden satılmasına kadar birçok farklı iş süreci söz konusudur. Büyük bir spor tesis işletmesinde çeşitli iş alanları bulunduğu belirtilmektedir (*Fried,2005; Basım ve Argan, 2009*). Bunlar aşağıdaki belirtildiği gibi tasnif edilmektedir:

“Spor tesisi müdürü, Gişe yöneticisi, Güvenlik görevlileri, Oto park görevlileri, Tesis içi satış sorumlusu, Bakım onarım görevlileri, Skorboard görevlileri, Ses ve görüntü uzmanları, Halkla ilişkiler sorumluları, Soyunma odası görevlileri, Çim bakım sorumluları, Kayıt görevlileri, Program görevlileri, Antrenör, Teknik direktör, Sportif

direktör, Temizlik görevlileri, Müşteri ilişkileri görevlisi, Finansman ve insan kaynakları müdürleri, Sponsorluk satışları sorumlusu vb”.

Spor işletmeleri yaptıkları hizmetin karşılığı olarak maddi açıdan kazanç elde etseler bile genel olarak, spor işletmelerine gelen insanların sportif ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulurlar. Çeşitli sportif etkinliklerin yapılmasına imkân veren koru, orman, ırmak, kanyon gibi arazileri de bu kavramın içerisinde düşünmek mümkündür. Spor tesisleri, kamu ve özel kuruluşlar tarafından aktif ve/ya da pasif katılım fırsatı sunan spor alanlarıdır. İşletmelerin başlıca genel amaçları kar elde etme, hizmet ve işletmenin yaşamını sürekli kılmadır.

Tanımlanan iş alanları

Spor tesislerinde tanımlanan birçok iş alanı ve bu iş alanına ilişkin görev tanımlamaları bulunmaktadır. Bu görevler içerisinde belli başlı olan iş ve görev tanımlarının bazıları aşağıda belirtilmektedir.

Tesis içi satış sorumlusu: Yiyecek, içecek ve hediyelik eşya (forma, atkı, şapka gibi logolu ürünler) spor tesislerinin en fazla gelir getiren ürünleri olarak belirtilmektedir.

Örneğin; takıma ait bir forma, spor tesisindeki logolu ürünler satış mağazasında genellikle maliyetinin üç-dört katı fiyata satılmaktadır.

Gişe yöneticisi: Sezonluk, yarı sezonluk ya da günlük bilet satışından sorumludur. Tüm yıl boyunca çalışmaktadır. Bir başka deyişle bir sezon bitince yaklaşan sezon için hazırlıklarını yapmaktadır. Müşterilere ve müşteri adaylarına gelecek sezon bilgilerini içeren mesajlar yollamak, önemli görevlerindendir.

Bakım onarım görevlisi: Tesislerin aksamadan işleyebilmesi alt yapının sorunsuz olmasına bağlıdır. Spor tesislerinde su, ışık, elektrik, ses düzeni, skorboard gibi tesisatlar düzgün olarak çalışmadığında müsabakaların aksamasına varan sorunlar ortaya çıkabilir.

Öyle ki büyük bir spor tesisinde yüzlerce metre kablo ve su borusu bulunmaktadır. Elektrik ve telefon kabloları, ses, ışık ve havalandırma sistemlerinin kabloları, ağ kabloları vb. kablolar bunlar arasında yer almaktadır. Spor tesisi içerisinde yer alan söz konusu tesisatların (skorboard ışık, elektrik vb.) düzgün olarak çalışmaları, sportif etkinliklerin sorunsuz olarak gerçekleştirilmesi noktasında oldukça önemlidir.

Çim bakım sorumluları: Çimlerin en iyi kalitede yetiştirilmesiyle ilgilenirler. Bu kişiler aynı zamanda şehir parkları ve golf sahalarında da

istihdam edilmektedirler. Görev alanları, çimlerin sulamanın yanı sıra toprak karışımını hazırlamak, çimleri biçmek, çizgileri belirleme araçlarını kullanmak, çimdeki mevsimsel değişimleri takip etmek, sahaya en uygun çim çeşidini belirlemek, hava durumunun çime etkilerini kontrol etmek ve bozulan çimlerin bakımını yapmaktır.

Kayıt görevlileri: Sporcuların her tür kayıtlarını tutan kişilerdir. Sporcuların hem gelişimlerinin izlenmesi, hem de uyması gereken programların belirlenmesi için sportif kayıtlarının tutulması önemlidir. Bu husus, spor tesisinin kayıtlarının günü gününe tutulmasının yanı sıra üyeler için spor tesisine olan güvenin sağlanması noktasında önemlidir.

Program görevlileri: Program görevlileri spor tesisinin en verimli şekilde kullanılmasına yönelik olarak hangi gün, hangi saatte tesisin kimler ya da hangi takımlar tarafından nasıl kullanılacağına ilişkin plan ve programların hazırlanıp duyurulması önemli görevleri arasındadır.

Teknik direktör: Bir spor takımını teknik olarak yönlendiren kişi olarak tanımlanmaktadır. Teknik direktör, aynı zamanda takımın güncel durumuyla ilgilenmektedir. Oyuncuların performansları ile sportif kişisel gelişimlerini takip etmektedir. Takıma ne tür oyuncu takviyeleri bulunması gerektiği konusunda yönetime bilgi sunmaktadır. Teknik direktör ayrıca, takımın oyun anlayışını belirleyerek, müsabaka esnasında rakiplere ve oyunun gidişatına göre taktiksel müdahalelerde bulunmaktadır. Öyle ki skora göre oyun anlayışını ya da oyuncu değişikliğini de gerçekleştiren kişidir.

Sportif direktör: Sportif direktör teknik direktörün yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Takımla ilgili yönetime hesap veren kişi konumundadır. Deneyimlerini yönetim ve teknik direktörle paylaşır. Bu açıdan yönetim ve teknik kadro arasında tampon görevi gören kişidir.

Öte yandan, takımın transfer ve kamp bütçelerini hazırlamak ile oyuncuları takip etmek ve alt yapı sporcularıyla ilgilenmek sportif teknik direktörün görevidir.

Antrenör: Hangi spor branşı olursa olsun sporcuların lisanslı bir antrenör tarafından çalıştırılması gereklidir. Antrenör aynı zamanda gerçekleştirdiği uygun antrenman yöntemleriyle sakatlıkları da önlemektedir. Bu nedenle büyük spor tesislerinde ve spor kulüplerinde sporcular için doktorlarla işbirliği içinde çalışan antrenörler istihdam edilmektedir. Antrenör, teknik direktörün yardımcısı konumundadır.

Spor tesislerinde belirtilen iş alanlarında en önemli sorun eğitimidir. Özellikle de teknik direktör, sportif direktör ve antrenör alanlarında gerçekleştirilen eğitim son derece önemli olmaktadır. Spor tesislerindeki

söz konusu iş alanlarına ilişkin eğitim, üniversitelerin spor bilimleri fakültelerinin spor yöneticiliği ve antrenör eğitimi bölüm programlarında gerçekleştirilmektedir. Öte yandan teknik direktör, sportif direktör ve antrenör alanları için spor federasyonları ve spor eğitim dairesi başkanlığı tarafından gerçekleştirilen antrenör eğitim programları da düzenlenmektedir.

Sonuç

Spor tesisleri, kamu ve özel kuruluşlar tarafından aktif ve/ya da pasif katılım fırsatı sunan spor alanlarıdır. Spor tesisleri, gerek alt yapıda gerekse profesyonel olarak gerçekleştirilen spor etkinliklerinin vazgeçilmez yapıları konumundadırlar. Ancak spor tesisleri büyük oranda bütçe gerektiren yapılardır. Bu itibarla spor tesislerinde çok sayıda spor etkinliği ile ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarının gerçekleştirilmesi, sporun yaygınlaştırılması, geliştirilmesi ile spor aktivitelerinin kurallara uygun olarak yerine getirilmesi ve finansal kayıp yaşanmaması noktasında kullanışlılığı dikkate alarak planlanması ve işletilmesi önem taşımaktadır. Spor tesis işletmeleri hizmet işletmeleridir ve bireylerin sportif ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla üretim faktörlerini planlı bir şekilde organize ederek spor hizmeti üreten birimlerdir. İşletmelerin başlıca genel amaçları kar elde etme, hizmet ve işletmenin yaşamını sürekli kılmadır. Bu itibarla spor tesislerinin işletilmesi, uygun eğitimli personelin spor tesislerinde istihdamı konusu ile spor tesislerinde çalışacak teknik direktör, sportif direktör ve antrenörün eğitimine ilişkin uygulamalar ve uygulamalara ilişkin sorunlar, günümüzde halen geçerliliğini ve önemini korumaktadır.

Yararlanılan Kaynaklar

- Ammon, R., ve Stotlar, D.K. (2003). Contemporary Sport Management, (Editors: Parks, J. B., Quarterman, J.), Human Kinetics, Champaign.
- Baraz, B., Besler, S., ve Tonus, H. Z. (2007). Yönetim ve Yöneticilik. Ankara: ETO yayınları, No:22, ABC Yayıncılık
- Basım, H. N., Argan, M. (2009). Spor Yönetimi. Üçüncü Bölüm: İnsan Kaynakları Yönetimi. Ankara: Detay Yayıncılık, s.78.
- Ertekin Y. (1993). Stres ve Yönetim. DİE Matbaası, Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Yayınları, No:253, s.32.
- Fried, G. (2005). Managing Sport Facilities. Human Kinetics, Champaign, IL:US. Güçlü, M. (1998). Spor Tesislerinin İşletmesi: Ankara Özel Yükseliş Koleji Spor Tesisleri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:4, s.33-39, Denizli.
- Güripek, O. (1990). Spor Tesisleri, Ankara: Spor Şurası Bildirileri, Gençlik ve Spor genel Müdürlüğü Yayınları, s.201.
- Katırcı, H. (2009). Spor Tesis Yönetimi, (Spor Yönetimi Kitabı bölümü Editör: Nejat Basım ve Metin Argan), Ankara: Detay Yayıncılık, s.332-341.
- Mollaogulları, H. (1998). Türk Spor Yönetiminde Yapısal Değişiklikler ve Güncel Sorunlar (1922-1998), Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara.
- Ramazanoğlu, F., ve Ramazanoğlu, N. (2000). Spor Tesislerinin Planlandırılması ve İşletmesi, *Spor Araştırmaları Dergisi*, 4 (3): s.72-79, İstanbul.
- Sunay, H. (1998). Türkiye’de Spor Teknolojisi Politikası, Ankara: *Popüler Bilim Dergisi*, Yıl:5, Sayı: 55, Işın Yayıncılık, s.12-14.
- Sunay, H. (2021). Spor Yönetimi, 4. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, s.353-355.
- Sunay, H. (2024). Spor Tesislerinin Planlanması ve İşletme / ed. Hakan Sunay. Ankara: Akademisyen Yayınevi Kitabevi, s.1-14.